

รูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล*

THE MODEL OF THE SAVINGS COOPERATIVE MANAGEMENT FOR WELFARE IN ACCORDANCE WITH GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES

เตชภูมิ ตันติพิเชฐ

Techaphum Tantipiched

นักศึกษาปริญญาเอกพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Student, Doctor of Arts Programmer (Social Development),

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email: Tantipiched.s@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ 2) การจัดการสหกรณ์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล และ 3) เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 450 คน โดยใช้แบบสอบถาม และใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ 3 แห่ง 18 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 3 สหกรณ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.50 โดยด้านการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านธรรมาภิบาล ด้านการวางแผน ด้านการให้บริการ และด้านความปลอดภัยตามลำดับ 2. การจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย (1) ด้านการวางแผน (2) ด้านการบริการ (3) ด้านการรักษาความปลอดภัย และ (4) ด้านการสั่งการและการควบคุมองค์กรสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล 3. รูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักความมีส่วนร่วม (5) หลัก

* Received November 26, 2022; Revised December 10, 2022; Accepted December 14, 2022

ความรับผิดชอบ และ (6) หลักความคุ้มค่า มุ่งให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีที่อยู่อาศัย เป็นของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตาม

หลักธรรมาภิบาล ช่วยส่งเสริมพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืนและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการ; สหกรณ์ออมทรัพย์; สวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) management conditions of savings cooperatives, 2) management of welfare cooperatives according to good governance, and 3) to propose a model of management of savings cooperatives for welfare according to good governance. It is an integrated research, namely 1) quantitative research. Collected data from a sample of 450 people using a questionnaire. Descriptive statistics were used to analyze the data. 2) Qualitative research. Data were collected from relevant documents and in-depth interviews with 18 executives of 3 savings cooperatives by purposive sampling. The tools used were interview forms, data analysis. Using content analysis method

The research results showed that 1. The management of the three savings cooperatives found that the overall level was at the highest level with an average of 4.50, with the management of savings cooperatives at the highest level, followed by good governance Planning service 2. The management of savings cooperatives for welfare according to good governance consists of (1) planning (2) service (3) security and (4) ordering. Management and control of welfare savings cooperatives according to good governance principles Transparency (4) Participation Principle (5) Responsibility Principle and (6) Value Principle Aiming for members to have a good quality of life honesty have their own residence and performing duties efficiently that conforms to the principles of good governance in accordance with good governance Help promote sustainable social development and live together happy

Keywords; Model for Management; Cooperative Saving; Good Governance welfare

บทนำ

การสหกรณ์ในประเทศไทยมีมูลเหตุมาจากการติดต่อกับค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ระบบเศรษฐกิจค่อย ๆ เปลี่ยนจากระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อเลี้ยงตัวเองสู่ระบบเศรษฐกิจแบบการค้าความต้องการเงินทุนในการขยายการผลิต และการครองชีพจึงมีเพิ่มขึ้นชาวนาที่ไม่มีทุนก็หันไปกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่นทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยอัตราสูง และถูกเอาเปรียบจากพ่อค่านายทุนทุกวิถีทางนาจึงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบอยู่ตลอดแต่ถ้าปีไหนผลผลิตเสียหายก็จะทำให้หนี้สินพอกพูนมากขึ้นเรื่อย ๆ จนลูกหนี้บางรายต้องโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่ เจ้าหนี้ และกลายเป็นผู้เช่านาหรือเร่ร่อนไม่มีที่ดินทำกินไปในที่สุด

สภาพปัญหา ประชาชนประสบปัญหาเกี่ยวกับค่าครองชีพที่สูงขึ้นผู้ที่มีรายได้น้อยได้รับความเดือดร้อน เพราะไม่สามารถจะหารายได้เพิ่มให้เพียงพอกับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น และมักจะแก้ไขปัญหาด้วยการกู้ยืมเงินจากนายทุนโดยยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง จึงก่อให้เกิดหนี้สินผูกพัน และก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเอง และครอบครัว ภายหลังบุคคลที่ประสบปัญหาดังกล่าวจึงรวมตัวกันแก้ไขปัญหาด้วยการรวมกลุ่มกันจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อน โดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินแห่งหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพอย่างเดียวกันหรืออาศัยในที่ชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเงินเมื่อเกิดความจำเป็น หรือเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์งอกเงย และได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ สหกรณ์ออมทรัพย์จะดำเนินงานด้วยดีประสบความสำเร็จก็ต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิกที่ตระหนักในความเป็นเจ้าของสหกรณ์ และคณะกรรมการดำเนินการซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ซึ่งได้อุทิศเวลาร่วมประชุมพิจารณา กำหนดนโยบาย และวางแผนปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ รวมทั้งเจ้าหน้าที่สหกรณ์ต้องมีความรับผิดชอบงานในหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต บริการสมาชิกด้วยความจริงใจ และก็ต้องร่วมกันปฏิบัติงานตามนโยบายของคณะกรรมการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยมีเจ้าหน้าที่จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

จากสภาพปัญหาความยากจนของชาวนาในสมัยนั้น ทำให้ทางราชการคิดหาวิธีช่วยเหลือ ด้วยการจัดหาเงินทุนมาให้กู้ และคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำ 2 วิธี 1) จัดตั้งธนาคารเกษตรเพื่อให้เงินกู้แก่ชาวนา แต่ขัดข้องเรื่องเงินทุน และหลักประกันเงินกู้ จึงระงับลง 2) วิธีการสหกรณ์ประเภทหาทุน วิธีนี้เกิดจากรัฐบาลโดยกระทรวงพระคลังมหาสมบัติในปัจจุบัน คือ กระทรวงการคลัง มีการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยคำนึงถึงความสำเร็จ ทั้งฐานะที่เป็นสถาบันการเงินและสหกรณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์จะต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวคิด และหลักพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับหลักการจัดการที่ทันสมัยเพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพเป็นแบบอย่างที่ถูกต้องเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อสมาชิกผู้เป็นเจ้าของสหกรณ์อย่างแท้จริง

สหกรณ์ออมทรัพย์ มีอุดมการณ์เดียวกันใน 5 ด้าน คือ 1) ร่วมคิด 2) ร่วมวางแผน 3) ร่วมทำ 4) ร่วมรับผลประโยชน์ 5) ร่วมรับผิดชอบ และ 5) ร่วมติดตามแก้ไขและความปลอดภัยสอดคล้องกับไรส์ ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลเข้าไปประชุม และการปฏิบัติกิจกรรมตามที่องค์กรหรือสมาคมได้

กำหนดไว้ และ โคอเฮน และอัฟฟ์ ฮอฟ กล่าวว่า สหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจของสมาชิก เพื่อสมาชิก บริหารโดยสมาชิกมีรูปแบบการบริหารจัดการของสหกรณ์ ได้แก่ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการ ที่ต่างก็มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเท่าเทียมกันมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานภายใต้กรอบ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์

“หลักธรรมาภิบาล” หรือเรียกว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหลักธรรมรัฐ และบรรษัทภิบาล” ที่รู้จักกันในนาม “Good Governance” หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรม นั้นไม่ใช่แนวความคิดใหม่

ที่เกิดขึ้นในสังคมแต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษย์เป็นพันๆ ปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมือง และสังคม อย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี และพัฒนา สังคมใหม่ให้เกิดความยั่งยืน องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล หลักธรรมาภิบาล มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ประกอบด้วย

1. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคม และสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจ และถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม

2. หลักคุณธรรม คือ การยึดถือ และเชื่อมั่น ในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์สร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย

3. หลักความโปร่งใส คือ ความถูกต้องตรงไปตรงมา หรือการทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ โดยการปรับปรุงระบบ และกลไกการทำงาน ขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบ และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกัน ช่วยให้การดำเนินงานของภาครัฐ และภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

4. หลักความมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทาง ในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็น การไต่สวน สาธารณะการประชาพิจารณ์ การแสดง ประชามติ และจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐ หรือโดยภาคธุรกิจเอกชนจะช่วยให้เกิดความสามัคคี

5. หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหาร ตลอดจนคณะข้าราชการ ทั้งฝ่ายการเมือง และข้าราชการประจำ ต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริการแก่ผู้มารับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวก มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันที

6. หลักความคุ้มค่า ผู้บริหาร ต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัด และความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมาย ไปที่ผู้รับบริการ หรือประชาชนโดยส่วนรวม เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์มีประสิทธิภาพ และเป็นผลดีต่อสมาชิก

ซึ่งจากเหตุผล และความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาวิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยในเรื่อง “รูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล” มีความเชื่อว่ารูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาลจะเป็นผลดีต่อสมาชิกสหกรณ์อันเกิดขึ้นจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์อย่างแท้จริงในหน่วยงานของกองทัพเรือเพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจซึ่งจะสามารถนำไปประยุกต์ในการจัดการสหกรณ์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่าง ๆ ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ ผู้ศึกษาตั้งวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด
- 2.2 เพื่อศึกษาการจัดการสหกรณ์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล
- 2.3 เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ดังนี้ 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหารระดับสูงของ 3 สหกรณ์ คือ สหกรณ์ออมทรัพย์วังเดิม จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์กรมอุทกหารเรือ จำกัด และสหกรณ์เคหสถานราชนาวิ จำกัด สหกรณ์ละ 2 ท่าน รวมจำนวน 6 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และ 2) การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกของสหกรณ์ จำนวน 450 คน ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปโดยภาพรวม

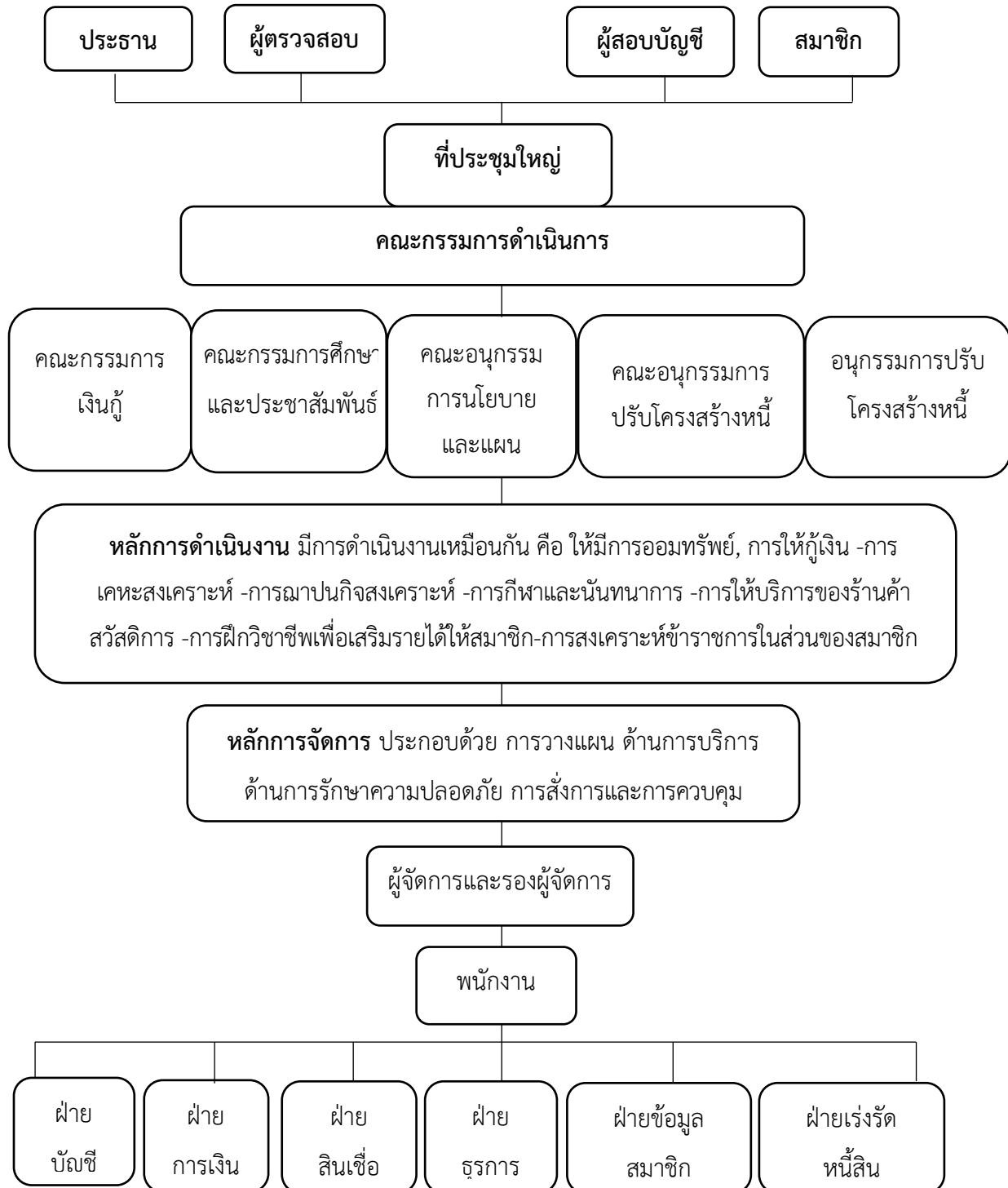
สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย รูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล สรุปได้ว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 3 แห่ง มีหลักการบริหาร และดำเนินงานเหมือนกัน และมีข้อแตกต่างกันคือ ขนาดขององค์กรและจำนวนสมาชิก ดังนี้ 1) สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 3 แห่ง มีการบริหารจัดการโดยมีคณะกรรมการดำเนินงาน และมีการจัดการสวัสดิการโดยผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ มีหลักการดำเนินงานเหมือนกัน คือ ให้มีการออมทรัพย์, การให้กู้เงิน - การเคหะสงเคราะห์ - การฌาปนกิจสงเคราะห์ - การกีฬาและนันทนาการ - การให้บริการของร้านค้าสวัสดิการ - การฝึกวิชาชีพเพื่อเสริมรายได้ให้สมาชิก - การสงเคราะห์ข้าราชการในส่วนของสมาชิก และกิจกรรมสวัสดิการภายนอกอื่น, 2) ผลของการบริหารจัดการสามารถกำกับควบคุมองค์กรสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นอย่างดีเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการวางแผน ด้านการบริการ ด้านการรักษาความปลอดภัย การสั่งการ และการควบคุมองค์กรสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นอย่างดีเช่นเดียวกัน 3) การจัดการสวัสดิการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล คือ (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3)

หลักความโปร่งใส (4) หลักความมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบต่อ และ (6) หลักความคุ้มค่าเป็นการบริหารจัดการกิจการสหกรณ์ที่ดี และเป็นไปตามหลักธรรมรัฐ และหลักธรรมาภิบาล ประสบความสำเร็จเป็นสหกรณ์ที่ได้รับการจัดลำดับมาตรฐานสหกรณ์ในระดับมาตรฐาน “ดีเลิศ” ผู้วิจัยได้นำมาเขียนเป็นภาพได้ดังนี้

ภาพรูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล มีดังนี้

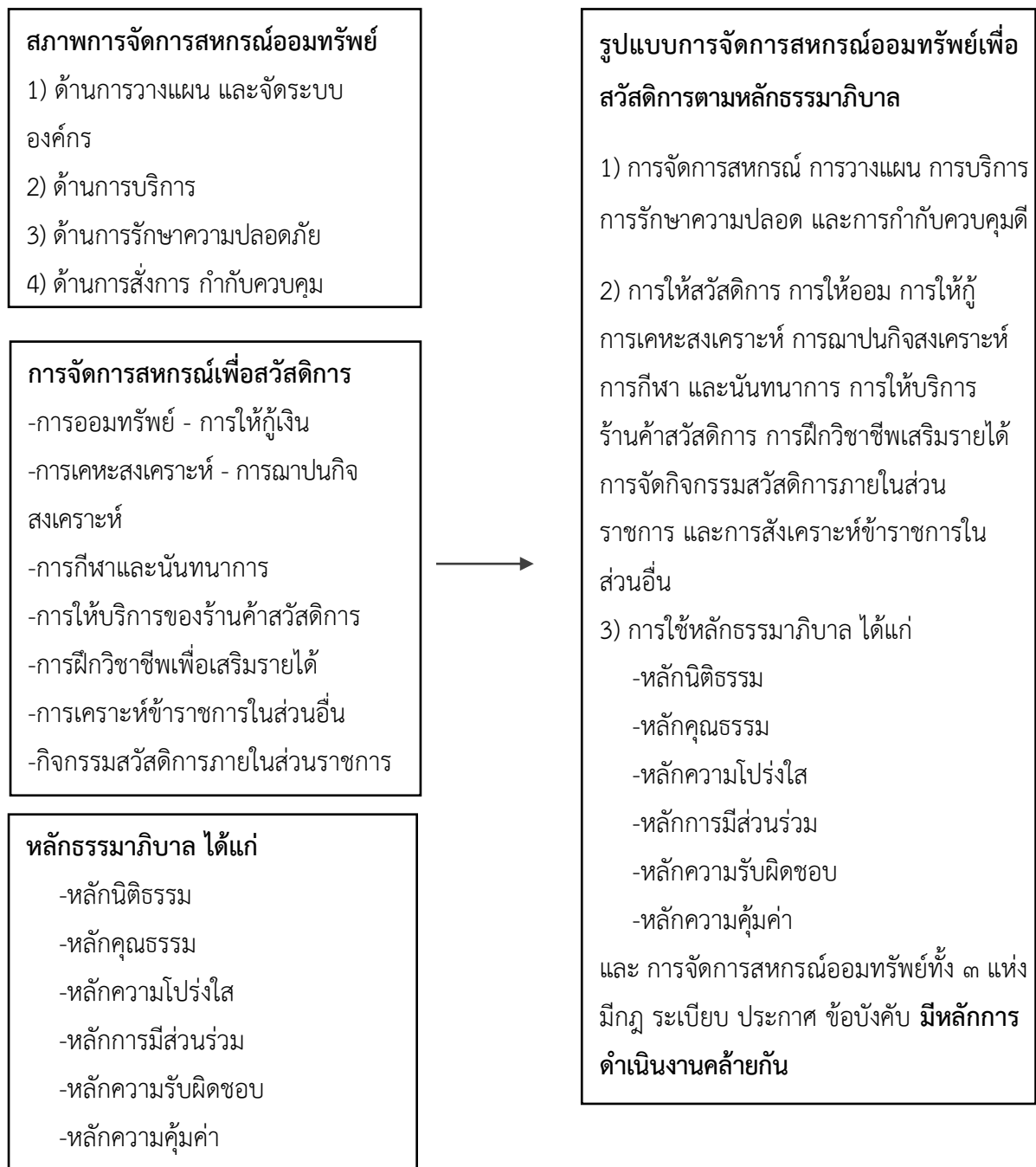

หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย-หลักนิติธรรม -หลักคุณธรรม -หลักความโปร่งใส-หลักการมีส่วนร่วม-หลักความรับผิดชอบ และ-หลักความคุ้มค่าของสภรณ์ออมทรัพย์

ภาพที่ 1.1 แสดงรูปแบบการจัดการสภรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นภาพองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.2 แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สรุปจากองค์ความรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้ทราบว่าสภาพการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 3 แห่ง มีหลักการดำเนินงานเหมือนกัน มีการบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการดำเนินงาน และมีการจัดการสวัสดิการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์เคหสถานราชนาวิ จำกัด ได้บริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์กรมอุทการเรือ จำกัด โดยให้มีการออมทรัพย์, การให้กู้เงิน - การเคหะสงเคราะห์ - การฌาปนกิจสงเคราะห์ - การกีฬาและนันทนาการ - การให้บริการของร้านค้าสวัสดิการ - การฝึกวิชาชีพเพื่อเสริมรายได้ให้สมาชิก - การสงเคราะห์ข้าราชการในส่วนของสมาชิก และกิจกรรมสวัสดิการภายนอกส่วนราชการอื่น, สามารถสั่งการ กำกับ ดูแล และควบคุมองค์กรสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นอย่างดี ประสบความสำเร็จเป็นสหกรณ์ที่ได้รับการจัดลำดับมาตรฐานสหกรณ์ในระดับมาตรฐาน “ดีเลิศ”

2) เพื่อศึกษาการจัดการสหกรณ์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า การจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (1) ด้านการวางแผน (2) ด้านการบริการ (3) ด้านการรักษาความปลอดภัย และ(4) ด้านการสั่งการ และการควบคุมองค์กรสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล

3) เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล ได้รูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักความมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ และ(6) หลักความคุ้มค่า เป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหลักธรรมรัฐ และหลักธรรมภิบาล ที่สามารถช่วยส่งเสริมเพื่อพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษารูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) บงกช ผาสุข กล่าวว่า สภาพการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 3 สหกรณ์ มีการบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการดำเนินงาน และมีการจัดการสวัสดิการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์เคหสถานราชนาวิ จำกัด ได้บริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์กรมอุทการเรือ จำกัด โดยให้มีการออมทรัพย์, การให้กู้เงิน - การเคหะสงเคราะห์ - การฌาปนกิจสงเคราะห์ - การกีฬา และนันทนาการ - การให้บริการของร้านค้าสวัสดิการ - การฝึกวิชาชีพเพื่อเสริมรายได้ให้สมาชิก - การสงเคราะห์ข้าราชการในส่วนของสมาชิก และกิจกรรมสวัสดิการภายนอกส่วนราชการอื่น, สามารถสั่งการ กำกับ ดูแล และควบคุมองค์กร

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นอย่างดี มีการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านการวางแผน ด้านการบริการ ด้านการรักษาความปลอดภัย สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (ม.ป.ป.) ระบุไว้ว่า การดำเนินงานของสหกรณ์จะต้องดำเนินกิจการภายใต้กรอบแห่งกฎหมาย ทั้งปวง แต่ต้องไม่ขัดกับข้อบังคับสหกรณ์ และพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้สหกรณ์มีอำนาจกระทำการตามวัตถุประสงค์ ดำเนินธุรกิจการผลิต การค้า การบริการ และอุตสาหกรรม เพื่อประโยชน์ของสมาชิก และสอดคล้องกับ ดำรง ปันประโยชน์ กล่าวไว้ว่า การช่วยเหลือซึ่งกัน และกันในขบวนการสหกรณ์ที่เป็นการช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกกับสมาชิก เป็นประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก เช่น แบ่งปันที่ดินทำกิน สหกรณ์นิคม สหกรณ์การเกษตรเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 52 แบ่งปันน้ำกินใช้ สหกรณ์แบ่งปันยุงฉาง นำข้าวเก็บในยุงฉางสหกรณ์ร่วมกัน แบ่งปันที่ดินทำกิน การลงแขกเกี่ยวข้าว ลงแขกดำนา และ การช่วยเหลือซึ่งกัน และกันระหว่างสหกรณ์กับสหกรณ์ให้สหกรณ์อื่นยืมเงิน เป็นต้น

2) ธนยศ ชะนิตย์ และวรวิทย์ รักบ้านเกิด กล่าวว่า การจัดการสหกรณ์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 6 หมวด หมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้นตามหลักนิติธรรม หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกันตามหลักคุณธรรม หมวดที่ 3 การเปิดเผยข้อมูล และความโปร่งใสตามหลักความโปร่งใส หมวดที่ 4 บทบาทของผู้มีส่วนร่วมได้เสียตามหลักการมีส่วนร่วม หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม หมวดที่ 6 มีความคุ้มค่าในการเป็นสมาชิกตามหลักความคุ้มค่าเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล สอดคล้องกับพระธรรมปิฎก ได้กล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมนั้น จะต้องมีการพัฒนาที่ตัวมนุษย์ก่อนให้มนุษย์เข้าใจถึงการบริโภคด้วยปัญญามีให้ความโลภ ความโกรธ ความหลงเป็นเครื่องมือในการแสวงหาและการบริโภคให้คำนึงถึง “ความสมดุล” “ความยั่งยืน” ของสรรพสิ่ง ส่งเสริมการสร้าง “คุณค่า” ทางธุรกิจ และเศรษฐศาสตร์ และหลักพุทธเศรษฐศาสตร์ และยังสนับสนุนการเติบโตทางธุรกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาทางสังคมที่เต็มไปด้วยความเก่ง และความดี เน้นการเสริมสร้างความดีงามของบุคคลและหมู่คณะ โดยใช้หลักความถูกต้องเป็นธรรม และหลักแห่งปัญญาเป็นกรอบในการเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อการบริโภคที่เหมาะสม ดังนั้น การที่จะส่งเสริมกิจกรรมเชิงพุทธเศรษฐศาสตร์ จะต้องมีการรอบคิด คือ เป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์ และความสุขของบุคคล และสังคม โดยเน้นการพึ่งพาอาศัย การแบ่งปันดูแลซึ่งกัน และการและการคำนึงถึงกระบวนการทั้งภายใน และภายนอก รวมทั้งผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อบุคคล ชุมชน และสังคม และสอดคล้องกับ ธงชัย อนุพงศ์สาครเรศ ที่ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 8 ด้าน คือ ด้านลักษณะของงาน ด้านนโยบายของสหกรณ์ ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านมั่นคงในการทำงาน ด้านการบังคับบัญชา และด้านผลตอบแทนที่ได้รับ และมีข้อเสนอแนะให้สวัสดิการพนักงาน การจัดกองทุนสำรองเลี้ยงชีพให้แก่พนักงาน การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพนักงาน การเปิดโอกาสให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็นและเน้นความสำคัญลักษณะงานหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยสร้างสรรค์การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
2. ควรยกระดับการมีส่วนร่วมการสร้างรูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล และสร้างความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง และการมีส่วนร่วมทางด้านการออมทรัพย์ในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเชิงนำไปปฏิบัติ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดให้มีสถาบันหรือองค์กรเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล มีคุณภาพจากท้องถิ่นสู่ระดับประเทศ
2. สถาบันทางการศึกษา ควรเข้ามามีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังเด็กเยาวชนให้รักการออมทรัพย์ และให้ความเข้าใจระบบ และกระบวนการสร้างรูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้มีจิตสำนึก และตระหนักในการมีส่วนร่วมการออมทรัพย์ในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบหรือคุณลักษณะที่ดีในการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาล ในสหกรณ์อื่น ๆ เพื่อจะได้เปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความสอดคล้องทางด้านการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาสังคมไทย
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ในวิถีดูแลในองค์กรส่วนปกครองท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสังคมไทยให้มีประสิทธิภาพ
3. ควรศึกษาการรูปแบบการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักพุทธธรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสังคมไทย
4. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการตามหลักธรรมาภิบาลที่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกเพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคมไทย

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. การสหกรณ์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์. ๒๕๖๑.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. อุดมการณ์สหกรณ์. [แหล่งที่มา] http://www.cpd.go.th/ewt_mews.php. [๕/๐๑/๒๕๖๓]
- กองบัญชาการกองทัพไทย. หลักธรรมาภิบาล (Good Governance). แหล่งที่มา :<https://www.rtarf.mi.th/pdf/thammaphiban6.pdf> [ข้อมูลออนไลน์ ๗/๐๒/๒๕๖๔]
- จุฑาทิพย์ ภัทราวาท. การจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์. (พิมพ์ครั้งที่ ๒). (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ๒๕๕๓). หน้า ๒๓.
- ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://fsct.com> [๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓]
- ดำรง ปันประณต และคณะ. ระบบการสหกรณ์ในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. ๒๕๔๗)
- ธงชัย อนุพงศ์สาครเสศ. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. ภาควิชาบริหารบัณฑิต กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. ๒๕๕๑. [ข้อมูลออนไลน์] <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/๓๒๘๖๖๑> [๘/๐๒/๒๕๖๔]
- พระธรรมปิฎก, (ป.อ.ปยุตโต). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: โกมลคิมทอง, ๒๕๕๑.
- สหกรณ์ออมทรัพย์วังเดิม จำกัด. รายงานประจำปี ๒๕๖๒ สหกรณ์ออมทรัพย์วังเดิม จำกัด. กรุงเทพมหานคร : กองบัญชาการกองทัพเรือพื้นที่วังนันทอุทยาน. ๒๕๖

